

A KMK TEVÉKENYSÉGÉRŐL 1980 és 1976–1980

PAPP ISTVÁN

A Könyvtári Figyelő szerkesztősége az utóbbi években most már hagyományosan lehetővé teszi, hogy a Könyvtártudományi és Módszertani Központ tevékenységének néhány mozzanata a szélesebb szakmai közönség színe elé kerüljön, méghozzá nem szabályos és tényszerű éves jelentés formájában, hanem a hivatali beszámolót mintegy kiegészítő, a legfontosabb kérdésekre összpontosító, s a könyvtárügy általános fejlődési tendenciáihoz fűződő kapcsolatokat boncolgató – néha szubjektív – reflexió gyanánt.¹

Minthogy 1980 egy ötéves tervciklus záróéve volt, arra ösztönöz, hogy fogjuk rövidebbre a szorosán az elmúlt évre vonatkozó mondanivalónkat, s próbáljunk meg mérleget készíteni egy hosszabb időszakról is.

Mi történt 1980-ban?

Mint ahogyan korábban már beszámoltunk róla,² a KMK lassú szervezeti átalakulása nyugvópontra ért, s véleményünk szerint 1976-ban kialakult az a keret, amely a leg rugalmasabban illeszkedik a tartalomhoz, azaz jelenlegi funkciórendszerünkhöz. A szervezeti egységek, az egyes osztályok feladatkörei elv- és célszerűen különülnek el egymástól, s éppen a pontosan meghatározott illetékesség segíti elő, hogy összetett, több oldalú megközelítést igénylő munkálatokat osztályközi együttműködés révén lehet elvégezni. Indokolt tehát, s talán olvasóinknak is mélyebb bepillantást enged mindennapi életünkbe, ha ezúttal szervezeti rendünk szerint vesszük számba 1980 említést érdemlő törekvéseit, eredményeit; a részletes beszámolót külön füzetben tettük közzé.³

Hálózatfejlesztési osztály. Fő feladatának az országos szakfelügyelet működésében való részvételt, az ágazati irányítás szakmai támogatását és megalapozását tekintette. Aktív szerepet vállalt a különböző felülvizsgálatokban, a jogszabályelőkészítési munkálatokban. Véleményezte a Művelődési Minisztérium egyetértési hatáskörébe eső könyvtári szervezeti és működési szabályzatokat.

Az Országos Könyvtárügyi Tanács illetékes bizottságaival szorosán együttműködve, hosszas előkészületek után dolgozta ki javaslatát a tanácsi és a szakszervezeti közművelődési könyvtárak szakmai irányelveinek korszerűsített változatára, s az egyetemi könyvtárak szakmai irányelveinek tervezetét. A módosításra vonatkozó javaslat a tanácsi könyvtárak esetében a jelenleg érvényben lévő szakmai irányelvek megvalósulási szintjének párhuzamosan folyó vizsgálatára épült.

Hagyományos módszertani tevékenységét az osztály magasabb színvonalon igyekezett folytatni. Jobban támaszkodott a könyvtárak, könyvtárosok öntevékenységre, kezdeményezőkézségére, s inkább ajánlotta, semmint előírta a gyakorlati munka eredményességét növelő módszereket. Figyelmét elsősorban a gyerekek, az idősek és az egészségileg hátrányos helyzetűek könyvtári ellátására, valamint a szakszervezeti könyvtárak szolgáltatásaira összpontosította.

Ellátta a könyvtárügyünkben egyre fontosabb szerepet játszó különféle tanácsok és bizottságok titkársági funkcióit, s kezdeti lépéseket tett a KMK koordinációs központi szerepköréből következő feladatok áttekintésére.

Könyvtártechnológiai osztály. Sikeresen támogatta az audiovizuális gyűjtemények és szolgáltatások fejlesztését, elsősorban a Könyvértékesítő Vállalat keretében megszervezett, katalóguscédula-szolgáltatással összekötött hanglemezárusítás szakmai megalapozásával.

Folytatta erőfeszítéseit az új bibliográfiai leírási szabályok hazai bevezetésének előmozdítására, szóban és írásban⁴ egyaránt.

További munkálatokat megalapozó felméréseket végzett néhány területen. Így részletesen elemezte a megyei könyvtárak munkaszervezetét és működési adatait, a megyei és városi, valamint a felsőoktatási könyvtárak gépesítettségi helyzetét, s nemzetközi adatgyűjtés alapján írta le a nagy közművelődési könyvtárakban működő szakrészlegeket.

Megbízhatóan, a könyvtárak megelégedésére látta el a könyvtárápítési és berendezési tanácsadó szolgálatot. Gondozta egy stenciles katalóguscédula-sokszorosító berendezés kísérleti kipróbálását.

Olvasáskutatási osztály. Erősödik tevékenységében a könyvtárszociológiai aspektus, mind nagyobb teret nyernek a könyvtár társadalmi szerepére és működésére vonatkozó vizsgálatok. Irányítása mellett több, a könyvtárak mindennapjait feltáró vállalkozás zajlott, amelyek közül néhányról már jelentés is olvasható.⁵

Három, hosszú távra szóló, alapozó jellegű kutatás a gyerekek olvasási kultúrájának kialakulásával, a házikönyvtárakkal, az irodalmi művek befogadásával foglalkozó vizsgálat; az előbbi kettő az összegezés fázisába érkezett, az utóbbi több rész tanulmányt eredményezett.

A kutatások és kísérletek eredményeinek gyakorlati hasznosítására különös figyelmet fordított az osztály: publikációkkal, közéleti és szakmai fórumokon, a könyvtárosképzésben és továbbképzésben való közreműködés révén igyekezett a könyvtári szolgálat fejlesztéséhez a maga módján hozzájárulni.

Allományépítési osztály. Az Új Könyvek folyamatos szerkesztése mellett előkészítette a szolgáltatás reformját, amelynek fő elemei a Magyar Nemzeti Bibliográfiával való szoros együttműködés, az imprimatúra-példányok alapján való tájékoztatás (ezzel az előrendelés lehetővé tétele), az új címléírási szabvány alkalmazása, végül a Könyvértékesítő Vállalat gépesítési terveire való igazodás.

Meggyorsult a felszabadulás utáni könyvtermés válogatott, annotált, szakosított bibliográfiáinak szerkesztése: négy kötet nyomdába került, s két másik kötet kézírata is elkészült; továbbiak munkában vannak.

A helyismereti gyűjtemények kérdéseivel foglalkozó kiadványsorozat újabb kötetei a készültégek különböző fázisaiban vannak; az év során egy jelent meg.⁶

Oktatási osztály. Szakmai támogatást adott a könyvtárosképző szaktanfolyamot és a tanítóképző intézetek könyvtáros-népművelő szakát végzetek főiskolai államvizsgáihoz, s közreműködött a könyvtárosképzés reformmunkálataiban.

A hálózati központokban és a gimnáziumokban szervezett könyvtárkezelői tanfolyamok módszertani gondozásán túl szerzői kollektívát szervezett a szükséges tankönyvek és oktatási segédletek elkészítésére. Az oktatók számára konferenciákat rendezett.

Továbbképző tanfolyamokat indított, illetve fejezett be a hírlapok és folyóiratok kezeléséről, a tárgyszavas indexelő osztályozási rendszerekről, az audiovizuális dokumentumok kezeléséről, a szakirodalmi igény- és szükségletvizsgálatok módszertanáról, a gyerekkönyvtári munkáról, a szépirodalom könyvtári használatáról, a közművelődési könyvtári hálózatok módszertani munkájáról, az új bibliográfiai leírási szabvány alkalmazásáról.

Vezette az országos könyvtárügyi kutatásnyilvántartást, közzétette a könyvtárak bibliográfiai terveit, s az Országos Könyvtárügyi Tanács munkabizottsága részére javaslatot tett a VI. ötéves tervidőszak fő kutatási irányaira.

Kapcsolatszervezési osztály. Megszilárdította együttműködését a tömegkommunikáció intézményeivel, s ennek következtében nőtt a könyvtárügy reprezentációja a sajtóban, rádióban, televízióban. A magyar könyvtárügy fejlődését bemutató vándorkiállítását hét helyen mutatta be.

Hozzájárult ahhoz, hogy az olvasómozgalmak megalapozottabban és igényesebben folyjanak. Különösen az ifjúság körében meghirdetett olvasói pályázat sikere érdekében fáradozott, két kiadvánnyal is támogatta a könyvtárosok munkáját.⁷

Szakmai javaslatokat adott a Könyvértékesítő Vállalatnak központi propagandaanyagok előállítására. Irányította az országos könyvtári propagandabizottság munkáját, szerkesztette az Eseménynaptár módszertani rovatát.

Tájékoztatói osztály. Könyvtártudományi Szakkönyvtára szinten tartva szolgáltatásait erőteljesen fejlesztette a különgyűjteményeket, folytatta a katalógusrevíziót, mikrofilmlapra vitte a könyvtári és informatikai szakirodalom központi katalógusát. A napi könyvtári tevékenységre alapozva vállalkozott egyes kutató-fejlesztő munkákra is.⁸

Rendszeresen jelentek meg az osztály gondozásában lévő periodikus kiadványok, így a Magyar Könyvtári Szakirodalom Bibliográfiája, a Könyvtári és Dokumentációs Szakirodalom, a Könyvtári Figyelő, valamint szabadlapokon a könyvtári és információs munkában hasznosítható eszközökről és berendezésekről szóló tájékoztató. Jól szolgálta a nemzetközi kiadványcserét és a magyar könyvtárügy eredményeinek propagálását az angolul és oroszul megjelenő, a hazai könyvtári és informatikai szakirodalom javát tartalmazó referáló lap (Hungarian Library and Information Science Abstracts – Vengerszkaja literatura po bibliotekovedeniju i informatike).

Nagy, valamennyi osztályt mozgósító feladat volt az Országos Könyvtárügyi Tanács felkérésére végzett munka, amely részint a Művelődési Minisztérium VI. ötéves tervre szóló könyvtárügyi szakmai irányelvei előmunkálatait⁹ jelentette, részint pedig – különböző fórumok állásfoglalásai és közel hatvan írásos hozzászólás alapján átdolgozva és továbbfejlesztve – egy hosszabb távra szóló cselekvési és fejlesztési program tervezetét¹⁰ eredményezte. Kedves kötelességünk, hogy e helyen is megköszönjük mindazok fáradozá-

sát, akik a könyvtárügy iránt érzett felelősségtől áthatva hasznos észrevételeikkel támogatták munkánkat; e széleskörű társadalmi segítség nélkül aligha tehattünk volna eleget a megbízásnak.

Mérleg 1976–1980-ról

Ha visszapillantunk az eltelt öt évre, némi elégedettséggel állapíthatjuk meg, hogy nagyjából és egészében követtük a középtávú tervünkben kijelölt utat, sikerült a magunk elé tűzött feladatok nagyobbik részét megvalósítani. Elégedettségünk azonban csak akkor lenne teljes, ha a magyar könyvtárügy, amelynek szolgálatára rendeltettünk, véleményt mondana arról, hogy azt tette-e a KMK, amire szükség volt, elmulasztott-e valami fontosat, öncélú vállalkozásokra pazarolta-e energiáit, megtett-e minden tőle telhetőt, és felmentő ítéletet hozna, sőt megerősítve hitünket abban, hogy szüksége van ránk, megbízást adna egy újabb időszakra.

Sajnálatos azonban, hogy ilyesfajta visszajelzés nem jelent meg szaksajtóinkban, s más szakmai fórumok sem foglalkoztak a KMK tevékenységével. (Az 1979. évi felülvizsgálat jelentése még nem áll rendelkezésünkre.) Pedig egyfelől a művelődési kormányzat szervezetében és munkastílusában bekövetkezett-bekövetkező változások, másfelől a magyar könyvtárügy fejlődésének eredményei egyaránt indokolják, hogy az általuk képzett koordinátarendszerben a KMK tevékenysége és feladatköre a jövőre nézve megvizsgáltasék és újrafogalmaztassék. Ami nem jelent föltétlenül radikális változtatást, hanem esetleg csak bizonyos kezdeményezések megerősítését, elhalt funkciók lenyesését, fontossági sorrendek kijelölését stb. Addig, míg ez meg nem történik, egyedül ötéves tervünket¹¹ használhatjuk mérceként, ha számadásról van szó.

Véleményünk szerint meghatározó szerepet töltöttek be tevékenységünkben azok a komplex feladatok, amelyeket kiemelt fontosságúaknak ítéltünk, s haszonnal tettük oda a magunk garasait is a munkások és a fiatal korosztályok könyvtári ellátásának fejlesztéséhez, a könyvtári szolgálat ideológiai-politikai színvonalának emeléséhez, a pedagógiai és információs funkció kibontakoztatásához, a könyvtári rendszer egységének erősítéséhez, a távlati tervek időarányos részének megvalósításához, a technológia korszerűsítéséhez, a könyvtárosok kiképzéséhez, a könyvtárügy anyagi alapjainak megszilárdításához, az új könyvtári alapjogszabályok rendelkezéseinek gyakorlatba való átültetéséhez. (Éves jelentéseink, – amelyek némi késéssel az Országos Széchényi Könyvtár évkönyveiben is olvashatók, – talán felmentenek a részletes bizonyítás kötelezettsége alól.) Még akkor is, ha képtelenek voltunk az ötéves terv minden előirányzott feladatát teljesíteni. Nem akarjuk most mentegetni magunkat a menet közben érkezett, előre nem látható feladatokkal, személyzeti nehézségekkel; tény az, hogy egyes programok végre nem hajtásának legfőbb oka a túl ambiciózus tervezés volt, vagyis amikor vágyaink – amelyek mögött esetleg objektív könyvtári szükségletek rejlettek, – vagy meghaladták felkészültségünket és kapacitásunkat, vagy más könyvtárügyi szervek által eredményesebben voltak megvalósíthatók, vagy egyszerűen nem voltak összhangban a feltételekkel, könyvtárügyünk tényleges fejlettségi színvonalával. A tervhez mért elmaradások elsősorban a kutatás-fej-

lesztés különböző területein mutatkoznak, s szolgáltatásaink fejlesztésében is a kitűzött-höz képest szerényebb célt tudtunk megvalósítani.

Amikor az elmúlt öt évre szóló tervet készítettük, számba vettük funkciórendszerünket, s megkíséreltük az egyes funkciók szerint elrendezni tennivalóinkat. Észre kellett azonban vennünk, hogy csak igen kevés feladat illeszthető egyértelműen valamely funkcióhoz, mivel többségükben összefonódva tükröződik meglehetősen heterogén funkciórendszerünk. Mindennapos tapasztalatunk, hogy lehetetlen, de előnytelen is mereven elválasztani egymástól ugyanannak a feladatnak kutatási-kutatásszervezési-módszertani-szakfelületei stb. vonatkozásait, ezért tematikus rendben (alapul véve az országos könyvtári kutatási terv csoportosítását) soroltuk fel a feladatokat. Minthogy éves beszámolóink, s a Könyvtári Figyelőben közölt, már hivatkozott elemzéseink mondanivalójukat tárgyuk szerint adják elő, most hadd vessünk **f u n k c i ó i n k s z e m s z ö g é b ő l** egy pillantást az elmúlt tervidőszakra.

Az országos szakfelületek szakmai támogatása. Amióta a KMK (hozzáértve előd-intézményeit is) fennáll, soha nem volt kétséges, hogy a könyvtárügyért ágazati felelősséget viselő minisztérium illetékes szakosztályának „legközelebbi munkatársa”. Mindig első kötelességünknek tekintettük a könyvtárpolitikai döntések szakmai előkészítésében való közreműködést, az országos szakfelület támogatását. Ugy látjuk, hogy az utóbbi években fokozódó mértékben támaszkodott a Művelődési Minisztérium a KMK-ra, s igyekeztünk is a megnövekedett kívánalmaknak eleget tenni olyan munkák elvégzésével, mint jogszabályelőkészítések, vizsgálatokban való részvétel vagy vizsgálatok önálló lefolytatása, fejlesztési koncepciójavaslatok kidolgozása, az Országos Könyvtárügyi Tanács egyes bizottságai és egyéb testületek titkársági feladatainak ellátása stb.

A könyvtárügy társadalmi képmásának alakítása. Ebben az időszakban vettük igazából tudomásul, hogy nagyobb és összetettebb az a feladat, amit korábban könyvtári propaganda címkével szoktunk jelölni. Már régen nem azonosítjuk a könyvtár pedagógiai szerepkörét a propagandatevékenységgel, s kutatások és kísérletek szilárd alapjára helyeztük. Hasonló módon kellett megközelítenünk, bár még gyakorlatiasabban a könyvtárügy, a könyvtárak társadalmi kapcsolatrendszerét is. Fő feladatunknak azt tekintettük, hogy a társadalom tudatában korszerű könyvtárképet alakítsunk ki; ennek érdekében sikerült jó munkakapcsolatokat kiépíteni a tömegkommunikáció minden intézményével, amelyekben megértő és készséges partnerekre leltünk. A társadalmi kapcsolatok erősítése jegyében zajlottak le a sikeres olvasómozgalmak és pályázatok, amelyek lebonyolításához módszertani segítséget nyújtottunk a könyvtáraknak.

A könyvtárközi kooperáció ösztönzése. Itt a katalizátor szerepe hárult ránk, mert e funkcióra különösképpen áll, ami valamennyire érvényes: önmagunkban semmire sem megyünk; a könyvtárak tevékeny közreműködése, felelőség- és munkavállalása jelenti bármely könyvtárügyi érdekű feladat végrehajtásának döntő feltételét. Biztos, hogy kevesebb történt a könyvtárközi kooperáció előmozdítása ügyében, mint amennyit szeretnünk volna, s mint amennyi szükséges lett volna, de nem biztos, hogy sokkal kevesebb annál, mint amennyi lehetséges volt. A lehetőség határait személyi (hozzáállás, szemléletmód) és tárgyi tényezők (jogszabályok, anyagi-műszaki bázis, személyzet) jelölték ki. Mégis, a kezdeti eredmények bizakodással tölthetnek el bennünket a jövőre nézve: műkö-

dik jónéhány ellátási rendszer, megjelentek a kettős funkciójú könyvtárak, vannak kooperáción alapuló vállalkozások és szolgáltatások, továbbképzések és kutatások, a Könyvtári Szemle hasonmás-kiadása több könyvtár közös munkájaként indult meg stb.

Szakmai konzultáció. A szűkebb értelemben vett módszertani munkában – a konkrét feladatokhoz nyújtott szakmai segítségben – kettős alapelv vezérelt bennünket. Az egyik az, hogy csak annak a könyvtárnak érdemes módszertani segítséget nyújtani, amelyik elszánta magát a változtatásra, a továbblépésre, s nem szabad komolyan venni az olyasfajta sirámokat, hogy „változtattunk volna, ha kaptunk volna támogatást, de ránk se nézték”. A másik pedig az, hogy a célravezető megoldást nem az orákulum kinyilatkoztatása rejti, hanem csakis közös erőfeszítéssel, konzultációkkal, vitákkal, nézetcsereikkel és közös munkával (amelyből általában az érdekelt könyvtár vállalja a nagyobbik részt) lehet megtalálni. Ez az alapállás nagyon gyümölcsözőnek bizonyult akár munkaszervezeti módosításokról, akár fejlesztési tervekről, akár információtároló és -visszakereső rendszerek tervezéséről, akár könyvtárépítési és berendezési programról stb. volt szó.

Szolgáltatások. Kapacitásunk közel ötven százalékát kötik le azok a folyamatos tevékenységek, amelyeket egyszerűen azért nem hagyhatunk abba, mert beleépültek a könyvtárügy organizmusába. E szolgáltatások egyik csoportja a közművelődési könyvtárak állománygyarapítását és feltáró munkáját segíti, a másik pedig a könyvtárügy szakirodalmi információs bázisát jelenti. Régi-régi követelése volt a könyvtáraknak, hogy a könyvek mellett egyéb dokumentumokat is terjesszen a Könyvértékesítő Vállalat. E tekintetben igazi áttörésről számolhatunk be, s magunk is sokat tettünk a szakmai előkészítés terén. Nagy eredménynek tekintjük azt is, hogy megkezdődött az Új Könyvek szakosított kumulációinak szerkesztése és megjelentetése, ami főleg a kiskönyvtárak és ellátási rendszerek katalógusproblémáinak megoldásához nyújt majd segítséget. A könyvtári és informatikai szakirodalmi információs szolgáltatásaink bázisa a Könyvtártudományi Szakkönyvtár, amely korábbi válságos évek után megújult ebben az időszakban; így épülhettek rá szilárdan információs kiadványaink, s így bonyolíthatta le általános megelégedésre a jelentősen megnövekedett olvasói forgalmat. Információs kiadványaink létjogosultságát az előfizetők és a cserepartnerek növekvő száma bizonyítja. A Könyvtári Figyelő minden szerkesztési munkáját magunkra vállaltuk.

Kutatás, kutatásszervezés. Kétségtelen, hogy a kutató-fejlesztő munkálatok tekintélyes részt foglalnak el tevékenységi körünkben, de sokkal szerényebbet, mint sokan gondolják. Azzal már régen leszámolt a KMK, – ha egyáltalán fölvetődhetett komolyan, – hogy valamennyi érdemleges kutatás keretében folyjék; még kutatásszervezési funkciója sem lehet ilyen terjedelmű. Az utóbbi évek tapasztalatai azonban arra is megtanítottak bennünket, hogy igazán eredményes kutató-fejlesztő munka csak műhelykeretben folyhat (ezt bizonyítják olvasás- és könyvtárszociológiai vizsgálataink), más területeken, amelyekre csak egy-egy munkatárs rész-energiája jut, meg kell elégednünk a kutatásszervezési funkcióval (vagy még ezt is inkább illetékesebb intézménynek engedjük át), s magunk csak egy-egy kutatási program lebonyolítására, a fejlődés nyomon követésére, módszertani-alkalmazási feladatokra vállalkozhatunk.

Képzés, továbbképzés. Legegybehangzóbb elismerésben talán éppen ennek a funkcionknak a teljesítése részesült, noha régi törekvése a magyar könyvtárügynek, hogy a könyvtárosképzés és -továbbképzés integrálódjék az oktatási rendszerbe. Ennek a tervidőszaknak a legtöbb feladatát az a váltás adta, amelynek eredményeképpen megszűntek a könyvtárosképző szaktanfolyamok, s létrejöttek a könyvtárkezelői tanfolyamok a gimnáziumokban és hálózati központokban. E változás egyik következménye volt, hogy a könyvtárosképző szaktanfolyamot és a tanítóképző intézetet könyvtáros-népművelő szakon végzettek főiskolai államvizsgát tehettek; ezen államvizsgák előkészítésében, megszervezésében igen nagy részt vállaltunk. Beváltak a hosszabb (egy-négy féléves) továbbképző tanfolyamaink, amelyeket a könyvtári gyakorlat igényei szerint szerveztünk. Eredményként könyveljük el azt is, hogy a könyvtárosképzéssel foglalkozó oktatási intézmények tényleges partnerként fogadtak el bennünket, s számítanak ránk a tananyagokra és oktatási módszerekre vonatkozó reformmunkálatainkban, tankönyvként és oktatási segédletként használják kiadványainkat, végül, de nem utolsó sorban munkatársaik oktatóként és kutatóként közreműködnek továbbképző tanfolyamainkon és vizsgálatainkban.

Szabványosítás. Nyilvánvaló, hogy a jelen körülmények között nem miénk a vezető szerep a szabványosításban. Sőt adottságaink következtében nehezen vállalhattuk volna el felelősséggel a legegésőbbben szükséges szabványok közül egyik-másik kidolgozását. Viszont véleményezéssel, bizottsági tagsággal közreműködtünk a nemzetközi és a hazai szabványosítási munkákban. Ennél is fontosabb volt azonban közvetítő szerepünk (konferenciák, tanfolyamok rendezése, konzultációk tartása, kiadványok megjelentetése), amellyel elősegítettük a szabványok elterjedését és alkalmazását. Egyes pontokon még ennél is tovább merészkedtünk: az ISBD elvei alapján módszertani útmutatókat adtunk ki olyan dokumentumok leírására, amelyekre nézve magyar szabvány csak a távolabbi jövőben várható.

Kiadói tevékenység. Kétségtelen, hogy a legtöbb könyvtári tárgyú kiadvány nálunk, pontosabban gondozásunkban jelenik meg. Ha ötéves kiadványtermésünket tekintjük, tematikailag meglehetősen kiegyensúlyozottnak ítéelhetjük, s műfajú változatossága (monográfia, tankönyv, szakirodalmi szemle, oktatási segédlet, módszertani útmutató, adatgyűjtemény stb.) is megfelel a könyvtárügy sokrétű igényeinek. Ha kiadványaink hasznosságát azon mérjük, elfogynak-e, meg lehetünk elégedve, ám tudjuk, hogy vevőkörünk sokszor elnéző a színvonalat illetően. Több ízben szövetkeztünk egy-egy könyvtárral egy adott kézirat megjelentetésére: ez az együttműködés haszonnal járt mindkét fél számára.

Nemzetközi kapcsolatok. Helyzetünknel fogva nem egy intézményt, hanem a magyar könyvtárügyet képviseljük a nemzetközi porondon. Kötelességünknek tartottuk hazai eredményeink széleskörű megismertetését, s készséggel tettünk eleget azoknak a kéréseknek, amelyek a külföld érdeklődésének felénk fordulását jelezték, lettek légyen ezek írásbeli megkeresések, egyéni és csoportos látogatások vagy tanulmányutak stb. Szolid és tartós kapcsolatok kialakítására törekedtünk, könyvtárügyünk „hitelképességének” növelésére. Angol és orosz nyelvű referáló lapunk, külföldi kiállításaink, külföldi

partnerekkel közösen végzett kutatásaink, nemzetközi konferenciákon való szerepléseink, bekapcsolódásunk a nemzetközi könyvtári életbe, külföldön megjelent publikációink stb. jelzik erőfeszítéseinket.

A múlt bizonyos mértékig mindig meghatározza a jövőt, az elmúlt öt évben végzett tevékenységünkől bizonyos mértékig következik, hogy mit kell tennünk az elkövetkező években. A megrendeléseket továbbra is a könyvtárügy adja, amely viszont a társadalom szükségleteihez kell, hogy igazodjék. A mi dolgunk, hogy funkciórendszerünket, szervezetünket és munkánkat a könyvtári megrendelésekhez igazítsuk, s így szolgáljuk közvetlenül a könyvtárakat, s közvetve a társadalmat.

JEGYZETEK

1. A KMK tevékenységéről szóló beszámolókat ld. Könyvtári Figyelő 1977. 1–2.sz. 121–126.p., 1978. 3.sz. 262–273.p., 1979. 3.sz. 279–292.p., 1980. 3.sz. 269–280.p.
2. PAPP István: A KMK tevékenységének néhány vonásáról 1978. = Könyvtári Figyelő. 1979. 3.sz. 279–292.p.
3. Az Országos Széchényi Könyvtár Könyvtártudományi és Módszertani Központ beszámolója az 1980. évről. Bp. 1981. 25 p.
4. Hangfelvételek bibliográfiai leírása. Útmutató. (Összeáll. VARGA Ildikó. Tanácsadó FÜGEDI Péterné.) Bp. 1980. 29 p.
ISBD/NBM. A nem-könyv anyagok nemzetközi szabványos bibliográfiai leírása. (Ford. FARAGÓ Lászlóné. A kiadványt gondozta VARGA Ildikó.) Bp. 1980. 99 p.
5. BARANYI Imre – PÁPAY Zsuzsa: Kísérlet a könyvtári tájékoztatás színvonalának mérésére. (Kiad. a KM Tudományos Koordinációs Bizottság megbízásából a KMK.) Bp. 1980. 53 p.
KAMARÁS István: Oknyomozás és célkeresés. Halasiak művelődéstérképe előtt. = Forrás. 1980. 8.sz. 47–64.p.
KAMARÁS István: Oázis a futóhomokon. = Forrás, 1980. 9.sz. 48–65.p.
KAMARÁS István: Szembesítés. = Mozgó Világ. 1980. 11.sz. 104–105.p.
MARUSZKI József: A dunaújvárosi Munkás Művelődési Központ és Könyvtár környezete és munkája. („Esett tanulmány”) Bp. 1980. Művelődéskutató Intézet. 44 p.
6. A helyismereti munka kérdései. Helyismereti tanácskozások. (Összeáll. és szerk. VAJDA Kornél.) Bp. NPI, 1979. 78 p.
7. Könyv- és könyvtárhasználati játékok, vetélkedők forgatókönyvei. Példatár foglalkozásvezetőknek. (Szerk. SZURMAY Ernő.) Bp. – Szolnok, OSZK KMK – Verseghy Ferenc Megyei Könyvtár. 1980. 124, XXVII p.
Olvasó ifjúságért. 1980–1981. (Szerk. PELEJTEI Tibor.) Bp. 1980. 100 p.
8. Mikrofilmlapok bibliográfiai leírása. Útmutató. (Kidolgozta TREMKÓNÉ MESZLENY Mária. Szerk. VARGA Ildikó.) Bp. 1980. 79 p.

9. Javaslat a könyvtárügy cselekvési és fejlesztési programjára. Irányelvek a VI. ötéves tervidőszakra. Tervezet. (Összeáll. PAPP István.) Bp. Országos Könyvtárügyi Tanács, 1980. 61 lev.
10. A magyar könyvtárügy cselekvési és fejlesztési programja. Irányelvek a távlati tervezéshez. Tervezet. (Összeáll. és szerk. PAPP István.) Bp. Országos Könyvtárügyi Tanács, 1980. 82 p.
11. Az Országos Széchényi Könyvtár Könyvtártudományi és Módszertani Központ tevékenységének fő irányai a VI. ötéves terv időszakában (1981–1985). Tervezet. Bp. 1980, 16 p.

**INFORMATIONSBULLETIN DER TEILNEHMER
DER KONFERENZ DER BIBLIOTHEKARISCHEN
HOCHSCHULAUSBILDUNG**

**BULLETIN D'INFORMATION DES PARTICIPANTS
DE LA CONFÉRENCE SUR L'ENSEIGNEMENT
SUPÉRIEUR DE BIBLIOTHÉCAIRES**

**ИНФОРМАЦИОННЫЙ БЮЛЛЕТЕНЬ
УЧАСТНИКОВ КОНФЕРЕНЦИИ ПО ВЫСШЕМУ
БИБЛИОТЕЧНОМУ ОБРАЗОВАНИЮ**

**INFORMACNI BULLETIN UCASNIKU
KONFERENCE O VYSOŠKOLSKÉM
KNIHOVNICKÉM VZDELÁNI**

**A FELSŐFOKÚ KÖNYVTÁROSKÉPZÉSI
KONFERENCIA
RÉSZTVEVŐINEK TÁJÉKOZTATÓJA**

6.

Budapest, 1980

1959-től immár hatodik alkalommal jelenik meg tájékoztató kiadvány a szocialista országok felsőfokú könyvtárosképzési szakembereinek konferenciáiról. Jelen dokumentum – amelyet az ELTE Könyvtártudományi Tanszéke állított össze – az 1974-es, Budapesten tartott konferencia anyagát tartalmazza, és az 1964–1974 közötti időszak felsőfokú könyvtárosképzését tekinti át. Külön fejezetet szentel az információs szakemberképzés kérdéseinek. A konferencia időpontja és a kiadvány megjelenése között sok év telt el, ezalatt e témakörben több, aktuálisabb publikáció látott napvilágot, így részletes ismertetésével nem foglalkozunk, de úgy gondoljuk, hogy mint retrospektív forrás *figyelemre méltó*.